

TELEGRAFULUI ROMANU.

Telegraful este de două ori pre septemana:
Duminică și Joi. — Prenumeratunie se
face în Sabiu la expeditorul său, pre afara la
c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate,
adresate către expeditura. Pretul prenumer-
atiunii pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a.
ear pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 56.

ANULU XXIII.

Sabiu 17/29 Iuliu 1875.

tră celelalte părți ale Transilvaniei și pentru pro-
vinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. și pre
o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și ter-
steine pre unu 12 1/2 anu 6 fl.
Inseratul se plătesc pentru întâia ora
cu 7 cr. și urmă, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr.
și pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 2113.

Incunoscintiare.

Esamenele de calificare atât pentru candidatii de preotia, cât și pentru invetiatorii dela scările poporale si capitali normali se vor tine și în anul acesta dela 25—31 Augustu cal. nostru.

Ceea ce prin acăstă se aduce la cunoștința publică spre sciinția și orientare cu acelui adăus, ca cei ce doresc să se insinuă la depunerea acestor esamene au săi substerne la consistoriul archidiecesan până la 1 Augustu a. c. petițiile loru înstruite în inteleșulu regulamentelor aduse de sinodulu archidiecesan din an. 1873 (a se vedea actele sinodului archid. 1873 pag. 157 și 162).

**Sabiu din siedintă consistoriu-
lul archidiecesanu tienuta in
15 Iuliu 1875.**

Nr. 1522/Scol.

Cătra toti inspectorii districtuali si invetiatorii dela scările con- fessionali gr. or. din archidie- ces'a Transilvanie.

Venerabilulu sinodu archidiecesanu din anul acesta, în siedintă a VII din 26 Apriile a. c. sub nr. prot. 48 (actele sinodale, 1875. pag. 46, resp. 124) primindu proiectul Consistoriului archidiecesanu pentru înființarea cursurilor supletorice invetatoresci a adus unu regulamentu specialu pentru aceste cursuri constatatoru din 9 §§, si enunciandu pentru fiesce-care invetatoriu obligamentul de a certă cursurile supletorice pentru calificarea sea ulterioară pedagogico-didactica a designatui că locuri centrali pentru cursurile supletorice: Sabiu; Alb'a-Iuli'a; Dev'a; Idicelu, Cojocna; Brasiovu; Sighisior'a; Abrudulu; Fagarasiulu si Deesiulu; standu în voia fiesce căruia invetatoriu a concurge la ori-care din aceste locuri centrali.

De obiecte pertractande la aceste cursuri s'au designatui (§. 4.) a) computulu cu mesurile metrice; b) metodelu scrierei si cetrei; c) principiile pedagogice pentru sustinerea disciplinei scolare. In orele libere se voru face deprinderi in cantări si gimnastica. —

Deci în executarea conclusului sinodal nr. protoc. 48. consistoriul archidiecesanu află de bine a dispune pre bas'a regulamentului din cestiu urmatorele:

a) cursurile supletorice se voru incepe în anul acesta la 1 Augustu si se voru incheia în 18 Augustu a. c. cal. vechiu, — afandu-se consistoriul archidiecesanu din impregiurări ne-prevedute siliu a face în privința acăstă o mica abatere dela terminul indicat in § 3. alu regulamentului.

b) De conducatori ai acestor cursuri se designează:

1. Pentru Sabiu, parochulu si profesorulu de cantări la institutulu archidiecesanu pedagogico-teologicu Dimitriu Cuntianu;

2. pentru Alb'a-Iuli'a, invetatoriul primari dela scările capitale din Branu, Teodoru Popu;

3. pentru Dev'a, profesorulu gimnasialu din Bradu Georgiu Parău;

4. pentru Idicelu, invetatoriul din Toplița Nicolau Reu;

5. pentru Cojocna, parochulu din Cojocna Teodoru Ciortea;

6. pentru Brasiovu, invetatoriul dela scările capitale normale de acolo Georgiu Belissimus;

7. pentru Sighisior'a, invetatoriul si capelanulu de acolo Dimitriu Moldovanu;

8. pentru Abrudu, invetatoriul dela scările normale din Bradu Nicolai Aaronu;

9. pentru Fagarasiu, invetatoriul dela scările capitale normale din Brasiovu Dimitriu Ciofleu;

10. pentru Deesiu, invetatoriul din Borgo-Prundu Iacobu Oanea.

c) Amesuratul insarcinării din § 6. alu regulamentului sinodalu, consistoriul archidiecesanu află de bine a compune pentru conducatorii cursurilor supletorice invetatoresci urmatorela **Instructiune**, care pentru mai bun'a inlesnire se tiparesce într'un'a cu circulariulu :

§ 1. Conformu § 3. din regulamentu pentru cursurile supletorice invetatoresci se deschide cursulu supletoriu pentru ulterioară calificare pedagogico-didactica la 1 Augustu a. c. in modu solemnu cu servitul dñeescu seversitu de Protopresiterulu locului in biserică in fată poporului. Cursulu va dură până la 18 Augustu a. c. st. vechiu.

§ 2. In diu'a deschidere dupa servitulu dñeescu, Protopresiterulu locului, că inspectoru districtualu, carele se insarcină in poterea §-lui 2 din regulamentu cu ducerea controliei generale a cursului supletoriu, dupa cantarea: „Imperate cerescu” va aretă printre cuventare corespondențorie scopulu cursului; iera conducatoriu va face o espusei introducării in materiale prescrise in § 4 alu regulamentului.

§ 3. Dintre cei mai buni invetatori se alegu doi pâna in patru notari, cari impreuna cu conducatoriu voru avé sa compuna raporte speciale despre obiectele per tractate in fia-care di. La compunerea acestor potu luă parte informativa si alti invetatori, membri ai cursului supletoriu.

§ 4. In dilele urmatorei afara de servituri si dumineci se incepur orele cursului la 8 ore dimineti'a si dupa media di la 3 ore in modulu urmatoriu:

Dela 8—9 principiile pedagogice pentru sustinerea disciplinei scolare; dela 9—10 metodelu cetrei si scrierei propunere si conversatiuni teoretice; dela 10—11 exercitie practice din metodelu cetrei si scrierei cu invetatorii; dela 11—12 cantări.

Dupa media di dela 3—4 computu si mesurile metrice; dela 4—6 gimnastica.

Stă in voi'a conducatorilor a-si intocmi orele de mai susu in marginile § 4 din regulamentu dupa mijlocele si imprejurările locali si dupa cum voru cugetă ca voru invinge mai in graba si mai cu succes materialul din obiectele prescrise.

§ 5. Cursurile se incheia precum s'au deschis cu solemnitate: mai intâiu cu servitul dñeescu, dupa aceea cu o euventare din partea comisariului consistoriale, a conducatorului si dea se va insinuă si a unu'a din invetatorii.

Deodata cu incheierea se imparte si testimoniale prevedute in § 6 alu regulamentului.

§ 6. Conducatorii voru duce controla asupra invetatorilor participant la cursuri, spre care scopu li se trimitu dela consistoriul archidiecesanu conspecte rubricate spre impleire. Totu odata voru asterne consistoriului indata dupa incheierea cursurilor raporturile speciali, prevedute in § 3

alu acestei instructiuni, si conspectele pre lângă o comitiva opinatorie din parte.

d) Parintii protopresbiteri, că inspectorii districtuali de scările suntu insarcinati a medilocí pre la creștinii nostri, séu si la alti binevoitori creștini din locurile designate pentru cursurile supletorice, că sa dea invetatorilor participant la acelea cuartire, iera la cei'a-lalți creștini din tractu, că sa le inlesnăca caletori'a invetatorilor la cursuri si indereptu; spre ajungerea acestor mijloce fia-care invetatoriu e datoru numai decât a se insinuă la protopresbiterulu seu si a se declară ca la care din numitele locuri centrali pentru cursuri voiesce a merge.

Totudeodata se voru inrigi PP. protopresbiteri, că spesele cursurilor supletorice sa le suporte conformu § 9. din regulamentu baremu pe jumetate comunale bisericesti singuratice, spre care scopu sa se repartizeze pe fia-care comuna o suma ore-care in proporție cu starea materiale a ei, si bani incasati sa se tramita pre lângă o consegnare protopresbiterului cōcernentu alu locului centralu pentru cursuri, carele in contielegere cu conducatoriu cursului va face socotēla, asiā că fia-care invetatoriu participant sa capete că ajutoriu căte 40 cr. pe di, iera conducatorii căte 1 fl.

e) PP. protopresb. respectivi ai locurilor centrali pentru aceste cursuri numai decât dupa primirea acestui circulariu sa faca aretare incōce, ca afla-se la locul centralu respectivu aparate metrice, séu nu, si ca nu le-aru potē capetă dela vre-o scăla invecinata spre intrebuintare? pentru că in casulu alu doilea sa li se procure de aici, asiā că la inceperea cursului sa fia acelea dejā acolo.

f) Consistoriul archidiecesanu doresc si recomanda, că si preotimea archidiecesana sa se intereseze de aceste cursuri supletorice, si sa iee parte activa la aceleia in numeru cătu mai numerosu, pentru ca directori locali de scările e ne aparatu de lipsa a se initia si dens'a cătu mai bine in afacerile interne ale scărelor nōstre si preste totu in instructiune.

g) PP. Protopresbiterii concernenti si conducatorii cursurilor se indatorăza a fi cu tota priveghierea, că invetatorii sa se pōte sub tota durata cursurilor amesuratul chiamarei loru, cu tota onestitatea.

h) Conferintiele invetatoresci anuali nu se voru mai tiené in anul acesta deosebitu, ci se suplinesc prin aceste cursuri supletorice.

In fine consistoriul archidiecesanu nu potē a nu trage atenția inspectorilor districtuali, directorilor locali, invetatorilor si tuturor, cari doresc inflorirea si inaintarea invetimentului poporului in scările nōstre confesionali, asupra acestei institutiuni binefacătorie, si ascēpta dela intregu poporulu nostru credinciosu a o sprință cu tota caldură, dându totu sucursulu potintiosu pentru inlesnirea tienerei acestor cursuri supletorice invetatoresci, cari fără in doiela voru contribui forte multu la ameliorarea instructiunii poporali.

Sibiu din siedintă Consistoriul archidiecesanu, că senatu scolarium tienuta in 15 Iuliu 1875.

In absentia Escentiei Sele Dlui Archiepiscopu si Metropolitu

Nicolau Pope'a m/p.
Archim. si Vicariu archieppescu.

Foile unguresc se nesuesc a dovedi, cătă de nepracticabila este centralizatiunea pentru Ungaria. „P. Ll.” dela 25 Iuliu d. e. ocupandu-se in detaliu cu cestiuoa acăstă, sustine, ca nu numai consideratiunile de principiu si directiunea traditiunale a națiunei, ci si poterile intelectuali si materiali impedece centralizatiunea, in inteleșulu deplinu alu cuventului Centralizatiunea esecutata consecuentu recere unu aparat, care adi cu greu se pōte procură. Sistemulu acesta cere o complicatiune a instantielor si macaru ca ofere administratiunei neinfluitate garantii inseminate, totusi increderea intr'ensulu e conditiunata de regimenteru rigurosu alu directiunilor si alu dregatorielor de controla cari dupa compozitiunea loru trebuie sa se radice preste instantiele subordinate intr'un modu impunetoriu. In Austria d. e. stau preste comisariatele si capitanele cercuali cele siepte-spre diece locotenentii, fia-care dintr'aceste este unu statu in statulu administratiunei, in frunte cu dignitarii sei cu o tabera de consiliari, referenti si corespondenti că puteri lucratorie. Ce inseminate politica au aceste locote nentii, ba chiaru si personalulu loru, ni demuestra locotenentile din Lemberg, Prag'a, Zara si in parte din Gratia. Si căte poteri birocratice si bine instruite nu cere acestu sistem.

Inchipuișca-si cine-va acum unu asemene sistemul pentru Ungaria! In tempulu absolutismului, cāndu Ungaria, Transilvania si Banatulu timisianu erau impartite in siepte locotenentii, oficialii acestui sistemul erau cu deosebire străini. Sa cugetāmu mai departe ca centralizatiunea unilaterale a statului recere si in prim'a instantia municipale unu aparatu mai estinsu. Indata ce se stergru comisariunile selvgovernamentale si barbatii de incredere, ramane unu scheletu mancu de organe singuratece. Acestea nu voru pōte decide pre responsabilitatea loru personale agendele mai inseminate. Vicecomitele, séu cum se mai numesce siefulu centralu, nu se va incumeta a resolvă că instantia de apelatiune in persona singula casurile controversate din dreptulu de administratiune, nice ca i s'aru pōte iertă acesta; astu-feliu s'aru recere afara de personalulu de conceptu alu notariatului inca unu ore care numeru de oficiali cu ofice sistemizate in deosebi, cari in casuri eminente aru trebuia sa decida că asessori celu putinu intr'unu colegiu de trei. Spesele voru fi indoitui de mari că cele de adi, fără de aduce vre-unu folosu mai mare.

Cu totul altfelu e centralizatiunea relevata de noi. Aici se lucra de organizarea selvgovernamentului, de unu modus vivendi pentru interesele reali ale poporatiunii sub sistem'a decentralizatiunii administrative. Deosebirea intre senguratele partide e mai multu cuantitatativa, de cătu unu contrastu principalu internu. In Ungaria abia mai esista vre-unu a. n. municipalistu, care n'aru recunoscere ca domnirea idei de statu in tota paturile administratiunii precum si o controla buna de statu este o necesitate. Cu atât mai putinu avemu vre-unu centralistu, care sa-si cugete unu sistemul de administratiune manuatu numai prin oficialismulu permanentu fără concursulu societatii. Intre factorii ambelor partide nu esiste unu contrastu principalu.

In respectul administratiunii dâmu preste dôue aparintie cari decidu, deca e indreptatitu unulu séu altulu dintre aceste dôue contraste. Cea dintâi e, ca factorii selvgovernmentului, cari suntu cetatienii neaternatori de guvernul statului, se imputinéza din dî in dî si ca elementele selvadministratiunii devinu din ce in ce mai necapabili. A dôua aparintia e, ca corpulu esistinte alu oficialilor municipali nu scie paralisá acést'a disolutiune. Trebuie dara sa conservâmu semburele vitalu, sa restringem, iuse sa aprofundâmu totu odata cercurile selvgovernmentului. Corpului oficialilor, care e organismulu, sa-i dâmu sistemulu de nervi, care sa dea viézia activa acestui organismu, fără de a ne tiené orbisiu de prejudetie.

Actu aditionalu.

Pentru a dâ traficului districtelor fruntarilor respective infesnirile reclamate de trebuintele comerciului dilnicu, cele dôue inalte pârti contractante au convenit asupr'a celor ce urmăza :

1º Voru remane libere de ori-ce dreptu de vama la importatiune si esportatiune prin fruntarile Austro-Ungare si române in Austro-Ungari'a si in Romani'a :

a) Tóte cantitatile de marfuri, alu cároru dreptu de implinitu nu se urca la cifra totala de doi cretari v. a. séu 5‰ din francu.

b) Iérba, fenu, paie, frunze, fenu pentru ambalagiu si pentru astupatu, plante furagere, trestie de mare si trestie ordinaria, plante vii (butaci de vie) cereale in bôbe séu in spicuri, plante leguminóse, canepa si inu, nebatute, cartofi ;

c) Stupi ca albine vii ;

d) Sânge de animale ;

e) Lapte dulce si lapte batutu ;

f) Carbuni de lemn, de pamentu, turba, carbuni de turba ;

g) Pietre pentru claditu si de cioplitu, pietre pentru pavaju si pietre de mória, pietre ordinarie pentru ascutitu, gresii ordinarie pentru cósse si serci, tóte pietrile séu taiate séu netaiate — dara nici cioplite nici taiate cadratu — sgura, petrisi, nesipu varu si ipsosu crudu, marga, argilu, si in generalu ori-ce felu de pamentu ordinariu, care servâ pentru facerea caramidilor, óleloru, pipeloru si vaseloru ;

h) Caramidile ;

i) Tarítiele, fain'a de rapitia si alte resturi de fructe tesuite si uscate si de sementia oléginósa ;

j) Cenusie vegetabila séu de carbuni de pamentu, gunoiu pentru in grasiatu pamentulu, lichidu turbure de vinu, lavuri, orzu coptu in coptoriu pentru bere, coji de fructe, balagure, sfarematuri de pétra séu de huma, lavuri de aur séu de argintu, pamentu de morcila ;

k) Pâne si faina in cantitate de 10 chilog.

Carne próspera	"	"	4	"
Branza	"	"	2	"
Untu prósperu	"	"	2	"

2º Voru remanea asemenea libere de ori-ce dreptu de vama la importatiunea in Austro-Ungari'a prin fruntarile austro-ungare si române, precum si pre Dunare prin tóte porturile acestui fluviu, atâtul din Romani'a câtu si din Austro-Ungari'a, cerealele in generalu, productu alu pamentului Romaniei.

3º Vinurile de ori-ce felu, productulu pamentului Austro-Ungariei, importate in Romani'a prin căile aretate in articulul precedentu, voru platí la intrarea loru in Romani'a, séu in butoie séu in butili, unu dreptu ad valorem de 5½ la suta.

Vinurile Romaniei voru intrá prin căile fruntariele Austro-Ungariei neplatindu, fia in butoie, fia in butili, de cătu drepturile de intrare acordate natiunii celei mai favorisate, fără

că positiunea loru de astăi si nu fia in nici unu casu agravata.

4º Voru fi scutite de drepturile de vama de importatiune si de esportatiune si se voru bucurá de liber'a trecere afara de căile vamale, animalele de munca, instrumentele agricole, mobilierulu si lucrurile ce tieranii domiciliati la marginile fruntarilor, voru importá séu voru esportá prin lini'a vamala pentru lucrările loru agricole séu prin schimbarea domiciliului loru.

5º Animalele vii, importate dintr'un teritoriu pre cela-laltu, nu voru platí reciprocu, la intrarea loru, de cătu drepturile de importatiune cari suntu séu voru fi percepute in Austro-Ungari'a in comerciul de fruntarie, conformu stipulatiunilor tractatelor incheiate in acést'a privintia cu natiunile cele mai favorisate.

6º Fainile si farinósele alimentarie, produsul alu industriei Austro-Ungariei, voru fi libere de ori-ce dreptu de vama la importatiune in Romani'a prin frontierele austro-ungare si române, precum si pre calea Dunarei prin tóte porturile acestui riu.

7º Productele pamentului proprietătilor supusiloru celor dôue inalte pârti contractante care s'aru gasí despartite prin lini'a fruntaria austro-ungara si româna de locuintie si ferme, voru fi scutite de drepturile de intrare si esire cându se voru transportá in aceste cladiri (locuintie séu ferme).

Concesiunile cuprinse la nr. 1 si la nr. 4, suntu cu tóte acestea limitate pentru locuitoriu unui locu de a lungulu fruntariei care nu aru trece in Austro-Ungari'a si in Romani'a distanti'a de 10 chilometri.

8º Cele dôue inalte pârti contractante se voru intielege asupr'a precautiunilor si mesurilor de luatu pentru a puté acordá unor localitâti, unde se va crede de trebuintia, liber'a trecere afara de căile vamale a obiectelor cari suntu scutite, in Austro-Ungari'a si in Romani'a, de drepturile de vama atâtul la intrare câtu si la esire, conformu legilor si regulamentelor fia-cârci'a tieri.

Protocolu finalu.

In momentulu de a procedá la semnatur'a conveniunii de comerciu, incheiata astadi intre Austro-Ungari'a si Romani'a. Plenipotentiarii subsemnati ai guvernului M. S. Imperatulu-Rege si alu guvernului A. S. Principele Romaniei au facutu, in privintia articolelor mai josu mentionate din acést'a conveniune, reservele si declaratiunile urmatòrie :

Art. I. Prin cuvintele „bunuri imobile rurale“ inserate la ultimulu aliniatul art. I, nu s'a intielesu a se exclude casele si constructiunile de ori-ce felu stabilite pre aceste bunuri imobile rurale si care suntu de o potriva supuse aceleasi restrictiuni.

Se intielege in acelasiu tempu, intre cele dôue pârti contractante, ca prin dispositiunea acestui articulu nu s'a voitu a se derogá la drepturile fia-cârui guvern de a luá prin legi si regulamente tóte mesurile necesarii de politia si de sigurantia, si mai cu séma aceleia relative la stabilirea oricârui individu in o comuna rurala cu autorisatiunea numai a consiliului municipal; totusi aceste legi si ordonantie nu voru puté impededá in nici unu modu libertatea de comerciu si nu voru trebuí sa atinga drepturile si privilegiile stipulate reciprocu prin conveniunea de fatia in favórea natiunilor loru dôue tieri.

Art. II. Plenipotentiarulu român declară ca guvernul seu are intenziunea de a revocá, in celu mai seurtu tempu si inainte de executarea acestei conveniuni, regulamentul care cere astadi că acel'a care trece frontier'a sa aiba asupr'a lui óre-care suma de bani.

Art. IV. Este bine intielesu ca prin dispositiunile acestui art. IV cele

dôue inalte pârti contractante nu intielegu de locu a derogá la restrictiunile facute de ultimulu aliniatul art. I in privintia dreptului de a dobandi si posedá bunuri imobile rurale.

Art. VII. Tarifulu conveniunalu actualmente in vigore in Austro-Ungari'a compunendu-se din tarifele speciale anecstate la tractatele de commerciu incheiate de Austro-Ungari'a cu Franci'a la 11 Decembre 1866, cu Itali'a la 23 Aprile 1867, cu Uniunea vamala a Germaniei, la 9 Martie 1868 si cu Marea-Britania la 30 Decembre 1869, remâne intielesu ca, in urma principiului natiunii celei mai favorisate, de care se bucura Romani'a in virtutea conveniuniei de fatia, ea va participá in tóte beneficiele consecintiale si modificatiunile cari aru resultá din o schimbare ulterioara a acestor tractate si tarife speciale.

Art. IX. Ambele inalte pârti contractante s'au invoitu de a intruni, indata dupa ce se va incheia conveniunea de fatia prin schimbarea ratificatiunilor, o comisiune mixta care va fi insarcinata a complecta, in tempu de patru luni, tarifulu conveniunalu despre care s'a vorbitu in art. IX si X, atâtul pentru drepturile de importatiune câtu si pentru acelea de exportatiune.

La casu cându comisiunea nu se va intielege in acestu tempu, se va procedá indata dupa acést'a, pentru art. neregulate, la elaborarea unui tarifu specific pre piciorulu unui dreptu ad-valorem de 7‰, luându de basa valorele austriace si ungare din tabloulu de comerciu austro-ungarul pre anulu 1873 si adaugite cu 15‰. Acesta lucrare se va seversi in 15 dile.

Este convenit ca cuvintele „cuprindiendo si drepturile aditionale“ dela alin. 2, nu se refera de locu la cestiuenea acsiselor in Romani'a, care este regulata de art. XXI alu conveniunii.

Este asemenea convenit ca libertatea de comerciu nu va puté fi nici odata impedecata de nici o dispositiune de monopolu séu alt'a, care aru puté fi in contradictiune cu dispositiunile conveniuniei de fatia si mai aleisu cu cele din art. V. si XXI.

Art. XIII. La casu de trebuintia, cele dôue inalte pârti contractante se voru intielege impreuna asupr'a marfurilor pentru care necesitatea de a se cere certificate de origine a fi demonstrata.

Art. XVIII. Relativu la alin. b. dela art. XVIII, se intielege ca pentru tóte vitele cari nu se intorcu, afara de acele cari aru murí in tempulu pascutului, se va platí, la intorcerea turmelor, drepturile de importatiune respective.

Art. XX. In interesulu comerciului, plenipotentiarii austro-ungar si român exprima dorint'a că birourile vamale austro-ungar si român sa trateze pre cătu se pótá simultaneu marfurile supuse operatiunilor loru.

Cătu despre stabilirea birourilor mixte de vama, cele dôue inalte pârti contractante voru ceda de acordu asupr'a principielor de adoptatu in acést'a privintia. Cu tóte acestea se intielege de acum ca aceste principii nu voru puté fi altele de cătu cele cuprinse in tractatulu de comerciu si de vama incheiatu intre Austro-Ungari'a si uniunea vamala a Germaniei la 9 Martie 1868.

Art. XXI si XXII. Dispositiunile acestor articole nu atingu intru nimicu drepturile comunelor de a pune tacse asupr'a beuturilor si licuidelor, comestibilelor, combustibilelor furagelor si materialelor la intrarea loru in comuna, chiaru cându aceste articole nu aru avé similarie in Romani'a.

Cu tóte acestea, aceste drepturi nu voru puté fi superioare tacselor loru mai radicate prevedute de legile române astadi in vigore. Mac-

simumulu drepturilor despre care este vorb'a in acestu casu este reglatu de legile române :

Din 29 Novembre 1871 nr. 262; Din 14 Februarie 1875 nr. 328; Din 14 Februarie 1875 nr. 330; Din 19 Februarie 1875 nr. 376; Din 25 Februarie 1875 nr. 420; Din 25 Februarie 1875 nr. 421; Din 26 Februarie 1875 nr. 425; Din 20 Martie 1875 nr. 588; Din 20 Martie 1875 nr. 589; precum si prin art. 84 din legea dela 25 Novembre 1871.

Art. XXIV. S'a convenit ca déca proiectulu de lege in cestiuene nu aru obtiené asentimentul camerelor, guvernului M. S. Imperatulu-Rege sa nu fia de locu legatu prin articolul de fatia.

Art. XXVI. Plenipotentiarii austro-ungaru si român recunoscu ca drepturile aditionale prevedute că exceptiune la principiile enunciata la art. XXVI nu potu autorisá pre guvernului Princiaru a introduce modificatiunii cari aru grevá marfurile séu vasele cu unu dreptu óre-care superioru tacselor indicate in articolul in cestiuene.

Presentul protocolu, care va fi considerat ca aprobatu si sanctiunat de cele dôue guverne fără alta ratificatiune speciala, prin simplulu faptu alu schimbarei ratificatiunilor pentru conveniune, la care se raportéza a fostu dresatu in indoit u exemplariu.

Vien'a la 22 Iunie 1875.

(Signé) (L. S.) Andrassy.

(Signé) (L. S.) G. Costaforu.

Societatea geografica româna.

Procesu verbalu alu siedintiei solemne de inaugurare din 15/27 Iunie 1875 sub presidintia Inaltimiei Sele Domnitorului.

La 5 óre dupa amédi M. Sea Domnitorulu sosindu la palatulu Academiei, a fostu intempinatu de d. ministrul de culte si instructiune publica si de biroului societătiei.

Mari'a Sea Domnitorulu declarandu siedintia deschisa, d. secretariu generalu face apelu nominalu la care respundu 31 d. membri...

Se da cetire procesului verbalu alu ultimei siedintie pregatitoare din 9/21 Iunie c. si se adopta.

D. secretariu generalu inmanéza Mari'e Sele statutele definitive ale societătiei.

Mari'a Sea domnitorulu saluta pre membrii societătiei cu urmatórea cuventare :

„Domnilor! Salutandu societatea geografica româna, a cărei infinitiare indeplinesce un'a din vechile mele doarintie, bucuria mea este cu atâtul mai mare, cu cătu suntu incredintatu ca lucrările ei voru fi de unu folosu nemarginat pentru viitorul tieri, a cărei desvoltare economică si politica o urmaresce Europa cu unu interesu crescendu. Terenulu deschisul esplorătarei d-vosra scientifice este forte intinsu, si o munca de diecimi de ani va fi de trebuintia pentru a ajunge la esactitatea cunoscintielor neaperate in asemenea intreprinderi. Inse impartirea d-vosra in sectiuni va pune o regula in lucrari si le va simplificá.

„Sectiunea matematica si astronomica este chiamata a se pune in legatura cu aceea ratie de admirabile cercetări scientifice, cari au cuprinsu si au ilustrat intregul nostru globu terestru, si observările d-vosra se voru puté executa cu succesu, in data ce ve-ti posedá instrumentele trebuinçiose loru.

„Cu deosebita placere vedu, ca mai multi din oficerii nostri de statu majoru au intratu in societatea geografica si s'a inscris in sectiunea ei matematica. Dela zelulu si sciintiele loru suntu in dreptu a asteptá ca voru esecutá in modu sistematic ridicarea planului trigonometricu alu tieri. Lucrările de triangulare, intreprinse anulu trecutu in judetiele Su-

ceavă, Botosani și Dorohoi, suntu unu incepere bună pentru acăstă. Sa sperăm că în curențul cartă de statu majoru a Moldovei se va termină și aceea a Valachiei se va supune unei noue prelucrări. Ele impreuna voru forma opera demna și frumosă a jurnalui nostru statu majoru.

„Mai usioră este sarcina sectiunii fiscale, că ună ce pote déjà dispune de ore-care materialu. Prin deosebitele cărti care inse ceru o prelucrare mai esactă și o completare în detaliuri, se potu ficsă aprosimativ relatiunile orografice și idografice. Nu totu asiā de înaintat suntemu în atmosferografia și mai alesu în climatologie, căreia i s'a datu pâna acum prea putienă atenție, de-si tocmai acăstă parte a scienciei este din cele mai importante pentru o tiéra, care aterna aprópe exclusiv de agricultură ei.

„De se facea mai de timpuriu observări și cercetări, nu s'ară fi pradatu atâtea regiuni intregi de padurile loru si nu amu avé asiā de desu recolte nefavorabile. Déca nu se voru oprí cu tota energiă taerile de paduri, vomu vedé climă nostra în curențul pericolită în modulu celu mai amenintătoriu. Devastarea padurilor la munte séca isvórele, si produce surpără, devastarea loru la siesu usuca campiile si preface pamentul roditoriu în pustie.

„Nu de mai putienă importanția suntu studiile zoologice, botanice și meneralogice cari potu avé cea mai simtita influență asupră vietiei noastre economice națiunale. Sa ve fia datu a deindeplini misiunea ei si, prin hârti si opuri geografice ingrigite, va scôte tiéra din regiunea necunoscutului.

D. vice-presedinte A. A. Cantacuzino în numele membrilor societății, respunde M. Sele cu urmatorul cuvânt:

„*Prea Inaltate Domne!* Cându intr'o societate se simte trebuintă de o instituție utilă, atunci din totă partile se manifestă dorință de a o satisface; instituția nasce pre nesimtite si se desvoltă prin concursul barbatilor interesati la prosperarea intelectuală si materială a tierei. Cându inse pre lângă acestu concursu, insușit capulu statului in acea instituție sub a sea puternica ocrotire si promese a conduce destinele sele, atunci viitorul acestei instituții este asigurat. In aceste condiții favorabile se află societatea nostra geografică, a căreia constituire inauguruam astăzi.

„Importanța sub punctele de vedere economic si scientificu a unor asemenea societăți s'au recunoscute in totă tierile, astă-dinca din an. 1821 s'a înființat la Parisu cea dinată societate geografică de către Maltebrun si Barbé du Bogage.

„La 1828 s'a înființat la Berlinu societatea geografică sub denumirea de: „Gesellschaft für Erdkunde.“

„La 1830 cea dela Londra sub numele de „Royal Geographical Society“

„La 1836 societatea dela Frankfurt pre Main.

„La 1845 societatea pentru geografie si scientifice aternate de densa la Darmstadt.

„La 1845 societatea imperială dela St. Petersburg.

„La 1845 societatea imperială regala la Viena.

„La 1861 societatea dela Lipsca.

„La 1865 societatea dela Dresda si la 1866 in Italiă, a căroră societăți au luat unu aventu însemnatu in anii din urma.

„Asemenea ai estratierile europene mai alesu Americă au înființat societăți geografice mai cu osebire dela 1840 incocă, precum societatea din Boston, Newyork etc. urmandu impulsuinei date pre continentu.

„Cea mai însemnată societate in feliului acestă este inse fără idioială cea dela Londra care a formatu si dăoue sucursale, ună la Bombay in an. 1832, cea de a dăouă la la Melbourne in anul 1860.

„Pentru tiéra nostra utilitatea unei societăți geografice este cu atâtua mai mare cu cătu ea va contribui prin lucrările sele la esactă cunoștință a pamentului nostru stramosiesc de către noi insine cătu si de celelalte popore.

„Încercări isolate s'au facutu in trecutu pre acestu imensu terenu, inse in tocmai pentru ca au fostu individuală, la noi resultatele au fostu modeste si n'au pututu resbă in totă direcția societăției.

„Acstu inconvenientu a disparutu in parte in lucrările geodesice incepute dincolo de Milcovu de corpulu statului majoru care lucrăza in comună intelegeră cu omeni de scientia din statele vecine.

„Societatea nostra este fericita a numeră in sinul ei mai multi oficieri, specialisti cari voru contribui negresitu la prosperitatea si desvoltarea ei in vitoriu.

„Pentru acumă regretăm că tardă constituire a societăției noastre nu ne permite a participa cu succesu la congresulu geografic din Parisu.

„Spre a ne pregăti inse pentru viitoru vomu căută a indreptă activitatea si silintiele noastre mai alesu către studiul geologic alu tieri, către imbunatatirea mijlocelor de inviatamentu a scientelor geografice, către înființarea de colectiuni si publicări de opere in raportu cu totă ramurile scientelor geografice.

Acăsta sarcina a societăției de-

vine multu mai usioră prin puternicul sprințu ce Mari'ă Văstra a binevoită a-i acordă.

„Vinu dara in numele societăției geografice române, a exprimă Mari'ă Văstre profundă năstră recunoscere pentru viulu interesu ce Mari'ă Văstra a-ti acordatul acestei societăți, luându-o sub înaltă si luminată Mari'ă Văstre protecție si pentru onorea ce i-ati facutu, binevoindu a primi presedintia ei.“

Dupa acăstă se procede la confirmarea definitiva a biuroului societăției, si la alegerea consiliului de administratie, conform art. 11 din statutele societăției.

Varietăți.

Programă

esamenelor tinerilor studiști dela gimnasiu publicu rom. gr. si cu clasele normale din Bradu la finea anului scol. 1874/5.

† *Vineri in 18 Iuliu st. v. Înainte de prânz clasă a IV gim.* Dela 8—8½ ore Religiă, dela 8½—9 ore Latină, dela 9—9½, ore Istorie, dela 9½—10 ore Matematică. *Clasă a III gim.* Dela 10—10½ ore Latină, dela 10½—11 ore Germană, dela 11—11½ ore Magiară, dela 11½—12 ore Romană.

† *Dupa prânz clasă a II gim.* Dela 2—2½, ore Istorie, dela 2½—3 ore Latină, 3—3½, Magiară, dela 3½—4 ore Matematică. *Clasă I gim.* Dela 4—4½, ore Latină, dela 4½—5 ore Istorie naturală, dela 5—5½, ore Matematică, dela 5½—6 ore Geografie.

Sambata in 19 Iuliu st. v. Înainte de prânz clasă a IV norm. Dela 8—12 ore din totă obiectele. *Clasă a III norm.* Dela 2—6 ore din totă obiectele.

Duminica in 20 Iuliu 1875 st. v. înainte de prânz se va face solenitatea incheierei cu „docsologă“ si impartirea premiilor.

Bradu in Iuliu 1875.

Directiunea gimnasială.

N. I. Mihăilianu

Prot. si Direct.

γ * (Promovatiune). Dlu Clementu Munteanu, din Topârcia, scaunul Mercurei unulu dintre cei mai esențiali studinti de medicina dela Universitatea din Gratiu, dupa cum ni se scrie din isvoru sigur, in 23 Iuliu a. c. fu promovat la gradulu de „doctor medicinae universae“ —

Din partea noastră a amicilor sei compatrioti, pâna lu vomu puté salută in mijlocul nostru sincerele felicitări dorindu-i succesele cele mai bune.

† ** *Catedra de limbă română in Parisu.* Înființându se de curențul la scola limbilor orientale in Parisu o catedra de limbă română, a fostu numită că profesorul pentru acea catedra ilustrul barbat de litere și generosulu filoromanu d. Emiliu Picot.

Felicitandu-ne pentru acăstă dupla acușitie, nu lipsim a aduce omagie noastre celor ce li o detorim.

Escrerie de concursu

pentru locuri in internale institutele de educatiune si cultura militară cu inceputul anului scolasticu 1875/6. (Terminul pâna la 31 Iuliu nou.)

(Urmare.)

Condițiile generali pentru primirea in institutele de educatiune si cultura militară suntu :

1) Aptitudinea corporală atâtua pentru educatiunea militară cătu si pentru servitiele viitorie de resbelu;

2) Indigenatul intr'unu locu din monachiă austro-ungara;

3) O portare morale multiambitoia, etatea normale si cunoșintele pregaritării necesarie;

4) Depunerea unui esamenu de primire cu succesu coresponditoru;

ad 1) Aptitudinea corporală e de a se dovedi printr'unu testimoniu datu de unu medicu militariu graduat;

ad 2) Indigenatul e de ase constată printr'unu atestat de indigenatul său prin alta adeverintă legală de către comună respectiva.

La casu, cându indigenatul nu s'ară puté dovedi, primirea totuși va urmă, dara tatalu (curatorulu) va fi datoriu celu multu in tempu de unu anu a dă dovedă ce lipsesc.

ad 3) Purtarea morale si cunoșintele pregaritării se dovedesc prin atestatele de studii, etatea prin atestatul de botez său de nascere.

Totu aspirantii trebuie sa scie limba de instructiune germană, celu putien intr'atatu cătu sa poată urmări prelegerile.

Etatea normale si cunoșintele pregaritării pentru singuratele institute de educatiune si cultura a militarii suntu urmatorele :

Pentru o scola reale infer. militaria se recere pentru a puté intra in cursul I deplină cunoscere a unei scole de medilou, prin urmare clasa a IV său V, a unei scoli peporali absolvata bine, mai departe sa nu fie trecutupreste anulu 12 alu etătiei.

In cursul 2, 3 său 4 potu intra aspiranti in etate de celu multu 13, 14 respective 15 ani si dupa ce au absolvit clasă 1, 2 resp. a 3-a a unei scole reale, la o scola civilă ce este egale cu aceste institute, la unu gimnasiu realu său inferioru.

In scola reale superioara militaria potu sa intre aspiranti, cari n'au trecutu inca preste alu 16 anu alu vietie si au frequentat 4 clase dela o scola reale inferioara, dela unu gimnasiu realu său inferioru cu succesu bunu. De asemenea potu sa intre in cursurile mai inalte cu 17 său 18 ani, mai departe dupa ce au absolvat bine clasă 5 respective a 6 reale său gimnasiale.

In academii militaria din Wiener Neustadt potu sa intre in anulu acăstă aspiranti cari au absolvat bine a 6 clasa gimnasiale si n'au trecutu de alu 19 anu alu vietie.

In deosebi se recere pentru acăstă academia militaria in matemateca cunoșintă ecuațiilor de gradul 2 si a progresiunilor, mai departe pre lângă planimetria si stereometria si cunoșintă trigonometriei plane, mai departe in limba francesă celu putien a ceti fluentu si corectu si traduce din francesă in germană, precum si sa scie face teme simple din germană in francesă.

Pentru academii militaria technique care constă dintr'unu despartiment de artilleria si de geniu, cuprinsul obiectelor de inviatamentu, care corespund in genere scopurilor scolii reale superioare, cu privire la esamenulu de receptiune se fipsă in modulu urmatoriu :

a) Limbă germană. Desteritatea aceea in comunicarea ideilor pentru a poté urmară cu pricepere prelegerile germane, mai departe aspirantul trebuie sa desvolteze in lucrarea scripturistica a temelor descriptoare său narative ore-care de desteritate.

b) Limbă francesă. Celu putien a ceti fluentu si corectu si a traduce din francesă in germană, si teme simple din germană in francesă.

c) Matematică, aritmetică si algebra inclusiv si deslegarea ecuațiilor de gradul alu doilea cu unu său două necunoscute, a sirurilor aritmetice (de rangul mai inalt) si geometrice, mai departe teoria combinatiunii, planimetria, stereometria, trigonometria plană si sferică.

d) Geometria descriptiva. Despre linia obla si despre planu pâna inclusiv la taieturele plane cu prisme si piramide, mai departe petrunderea acestor coruri, producerea si descrierea planurilor strembe, tăierile plane, planurile de atingere. Aici se receru cunoșintie bune.

e) Fizică. Calitățile generali si speciali ale corpurilor, mechanică, teoria undulatiunii, acustică, optică

caldură, magnetismulu și electricitatea cu motivare elementaria matematică, după un'a din cările pentru scările reali său gimnasiali-superiori.

f) *Chimie*. Legile impreunărilor chimice, atomii moleculele, insusirea atomilor și radicalele, aequivalentele, liniamentele fundamentale în teoria chimice despre constitutiuinea corpuriilor, însemnatatea simbolelor și formulelor chimice, aflarea, descrierea, calitatele și folosirea elementelor ce au însemnatate pentru vieti' practica și a impreunărilor chimice anorganice și organice.

g) *Geografie*. Cunoștința fundamentală a geografiei fizicalice și politice a Europei, apoi unu conspectu despre horografa, hidrografia și împartirea politica a celoru-lalte continente.

h) *Istorie*. Anticitatea, evulu mediu și tempulu mai nou pâna inclusiv anulu 1849.

Acei aspiranti, cari posedu deplin limb'a germană si-au capetatu la o scăla reale superioara unu testemu-niu bunu de maturitate (de abituentu), suntu scutiti de esamenulu de receptione.

La petitiunea pentru a castigă unul din aceste stipendie suntu de a se acude:

1) Atestatu de botezu (de nascere) 2) atestatu de patria 3) atestatu de oltuitu 4) atestatu dela medicu 5) Celu din urma atestatu de scăla 6) list'a mesurei, in fine 7) dupa cum suntu si literile fundatiunali, dovedirea consangenitătii său servitie militarie prestate mai inainte.

In petitiunile pentru primire in academia militară technica sa se indigitez, déca doresce aspirantele sa fie datu in despartimentulu de artilleria său de geniu.

Petitiunile suntu de a se prezenta celu multu pâna in 31 Iuliu a. c. si anume relativu la stipendiele ada, d, e si g la ministeriulu imperialu de resbelu,

ad b) prin comand'a statiunii militarie in Görz cîtra Esceleti'a Sea Dlu magistru campestru conte Coronini Cronberg, ad c) cîtra comand'a generale in Agramu,

ad f) prin comand'a de statiune militaria in Ödenburg cîtra conventulu bis. ev. de acolo, in fine,

ad h) cîtra regimentulu husarilor principale Lichtenstein Nru 9 in Stuhlweissenburg.

In institutile militarie de educatiune si cultura, pre lângă implinirea conditiunilor citate mai susu, se primește elevi si pre plata. Pausialulu de costu, pentru care elevulu primește pre cîtu tempu siede in institutu mancarea imbracamintea si locuintă, precum si instructiunea, face pentru scăolele reale milit, inf. 300 fl.

" " " super. 400 fl. in fine pentru academi'a militaria 600—pre anu ed capu.

Acestu pausialu e de a se solvă la o jumetate de anu antecipative la cassele militarie resp. la cassele civile ce fungéza cā locuri unde se platesc bani militari.

Petitiuni pentru acordarea locurilor, unde sa se plătesc bani, primește fia-care comanda militaria, de statiune, de cămpu său de suplenire.

La petitiunile sa se adauge atestatulu de botezu, de patria, de oltuitu, atestatulu dela mediculu, ultimulu atestatu de scăla si list'a mesurei.

Dela Ministeriulu imperialu de resbelu.

PARTEA ECONOMICA.

Resumatu

de

prelegere poporale

tienuta in adunarea generale din Orlat a

despartimentului III alu Asociatiunei trane de dlu prof. D. Comsi'a.

I. Dlu Comsi'a incepndu prin a aruncă o scurta privire asupr'a stării noastre economice in deobse, arata, ca in ceea ce privesce partea materiale si economica la noi, singur'a nostra maiestrie, — maiestrie adeveratu naționale — este agricultură. La intrebarea, óre cum stămu cu agricultură, singur'a nostra maiestrie, respunde ca reu, fórte reu, mai reu nici ca e cu putintia. Poporulu nostru seracesce pre dî ce merge. Dara nu e mirare, cāci in vieti' a poporului român nu a strabatutu nici pâna astadi nici băremu un'a din descoperirile mai noué, cari indiecindu puterea bratului cauta a radică pre ómeni din munc'a nepercurmata, la care ei suntu osandinti in lupt'a pentru indeplinirea multeloru cerintie ale vietiei. Incătu poporulu nostru nu a statu in nemedilocita atingere cu popore mai culte, incătu numerosele sarcini ale tempului greu, in care traimus, nu l'a silitu a se destepă din somnulu seu de mórte, elu a continuat lupt'a improativ'a naturei cu acele'si unelte si puteri nespornice, pre cari le-a mostenit cu sute si mii de ani mai inainte dela strabunii sei. In tōte tierile locuite de români vedem aplecanu-se o economisare neinteleptă, o pradare planuita a bogatiilor naturale, care tende a secă cu deseverisire pamantulu nostru stramossescu. Lasandu la o parte ori-ce ingrijire pentru urmasii nostri, padurile cele mai frumose cadu un'a dupa alt'a sub toporulu nimicitoriu. Moșiele si asiá sfasiate si imprasciate cātu vedi cu ochii se daraburesc mereu. Vitele si asiá scapate si cā vădele se imputienăza pre dî ce merge.

Secandu astfelu un'a cāte un'a bogatiile naționale si neingrigindu-se cātu'si de putienu pentru a restitu'i poterile odata perdute, tierenul român, care odinioara semenă putienu si seceră multu, astadi sémena multu si seceră putienu si cā resultatul alu muncei sele abiá o mai pôte incurcă de adi pre mâne, abiá 'si pôte agonisi cu ce sa acopere lipsele cele mai neaperate ale traiului.

Seracirea poporului a ajunsu la culme. Au nu vedem in fia-care dîtiereni cari 'si vendu vitele si tiénele un'a dupa alt'a la straini spre a-si cumpéră bucate si spre a-si platí numerosele dări?

De unde alăt'a seracia? De acolo dloru! ca prea putienu ba de locu nu ne-amu interesatu si nu ne interesâmu de meseria nostra naționale, de agricultura.

Singur'a temelia trainica, pre care trebuie inceputa cladirea culturei nostra naționali, este fără indoieala scăla poporale in reunire cu inaintarea in meseria tuturor românilor: in agricultura. Scăla poporale si agricultură. Eata punctul de pornire, care singur duce la scaparea poporului nostru din catușile seraciei, eata singur'a cale de urmaritul pentru a putea pune o buna temelia la o cultura mai inalta.

Dar' ce sa vedi! Ide'a desiarta de a dovedi poporeloru straine cu ori-ce pretiu, fia chiaru cu desprețiului adeverului, ca li suntemu de o potrivă in tōta privintă, a impinsu inteligență nostra pre o cale ratacita.

Lipsindu-ne ori-ce fundamentu pentru o cultura mai inalta, ne-amu inchipuitu a fi seversitu o mare fapta imprumutandu si imitandu orbisui forme de găle ale civilizatiunei straine. Astfelu de parte de a avé o cultura crescuta preste marginile scăolelor mai inceputu a trambitiá in lumea larga, ca preste atâtă si atâtă ani o sa inaintiam o academia de drepturi. De parte de a avé o singura scăla de agricultura, unde sa ne putem crescere economi intelepti, de parte de a avé invetitori bine qualificati in numerulu

trebuinciosu, ne mandrimu inaintea strainilor cu inaintarea teatrului naționalu.

Astfelu punendu pretiu pre forma, iéra nu pre fondu amu isbutit a ne clădi pre venitoriu o casa pompósa la vedere, dara fondata pre nesipu.

Precum la cladirea unei case trainice, asiá si la cladirea unei culturi trainice, inceputul trebue facutu cu fundamentul, pre care apoi sa se pôta clădi mai departe. Intru cātu privesce partea materiale la noi, singurulu fundamentu este fără indoieala meseria tuturor românilor, agricultură.

Pâna cāndu nu vomu isbuti a ne croi o stare materiale mai buna prin si din agricultura, pâna atunci tōte semnele unei culturi mai inalte voru remané formé găle. Da, pâna cāndu nu vomu scăi introduce la noi o agricultura mai ratiunale, mai banosă, pâna atunci indesertu ne facem ilusiuni a ne radică poporulu din starea misera, in care se afă astadi.

Avendu dara in vedere inaintarea poporului nostru in cele materiale, fundamentul ori-cărei culturi trainice, sa scăpăm dloru, ce se mai pôte scăpă din ghiarele strainului mai iscusitul decătu noi, sa deschidem poporului ochii cum are de a exploata comorile nestimate, cari din lips'a de invetitura jacu ascunse in sinulu pamantului nostru, sa-lu deprendem a pune in loculu bratelor scumpe uneltele si masinile eftine, pre scurtu, lasandu frasele si formele găle si lipsite de fundamentul la o parte sa incepem a ne interesă cu totu deadinsulu mai inainte de tōte de meseria si educatiunea tierenului român, de agricultura si scăla populara. Scăla populara si agricultură: Eata academ'a română, eata teatrulu naționalu!

II. Sfersindu aci cele ce avé de disu despre starea nostra economica in deobse, vorbitoriu trece la obiectu.

D-sea observa, ca fiindu pomolog'a o sciintia fórte intinsa, de parte de a fi in stare sa insire in parcanulu angustu alu vorbirei de fatia tōte regulele ce trebuesc urmarite la o cultura rationala a pomiloru, scopulu vorbirei sele nu pôte fi decătu a aretă in putiene cuvinte insemnatatea acestui ramu economicu pre cātu de bani nosu pre atât'a de neglesu in mai tōte pările locuite de români. In fine descooperindu cāteva neajunsuri mai insemnate, de cari bolesce cultură pomiloru la noi, vorbitoriu promite a le intempiu cu dovedi culese din sciintia si pracs'a ratiunala.

Din cele espuse despre o cultura rationala a pomiloru estragemu următoarele:

Voindu a inaintia unu pamantul baremu cātu de micu e de lipsa a ne alege anume unu locu potrivitul spre acestu scopu, fia in grădina lângă casa său aiurea la indemâna. Loculu odata alesu trebuie impartitul in mai multe tablitie. Astfelu in un'a tablitia se sémena semburii, in alt'a se stramuta paduretii, in a trei'a se altoesce etc. Pamantul trebue lucratu cātu se pôte mai afundu si ingrasiatul cu gunoiu tare putredu. Gunoiulu prospetu nu priesce pomiloru.

Paduretii, cari mai tardiu se altoesce, se prasescu mai cu séma din semburii. Cei mai buni semburii se castiga din pomele paduretie sanetosé si ajunse la o deplina desvoltare. De lungulu straturilor semenate se asterne muschiu său putregaiu de padure, frundie său pléva, tufe de bradu său puzderii de cânepa. Astfelu semenatia remane adepostita improativ'a arsitiei sórelui si seceselor de preste véra, iéra preste iérana improativ'a gerului. Semenatulu se face tómna său primavera.

S'a esperiatu prin numerose incercări, ca cu cātu pomisorilor se stramuta mai adeseori dintr'unu locu in trătul, cu atât'a radecinele se ramu-

rescu mai tare si prin urmare pomii se desvöltă si se ingrăsia mai in graba. Avendu dara in vedere desvoltarea cātu mai grăbnița a pomisorilor nu esiste mijlocu mai siguru decătu a-i stramută mai alesu la inceputu in fia-care anu dintr'unu locu in trătul. Pomisorii cāndu se stramuta e neaperat de lipsa a le retediá radecinele si trunchiul, Trunchiul, déca are radecini ramose, se ratéza mai putienu, dimpotiva, déca radecinele suntu slabutie atunci trunchiul trebue retezat mai tare. Retediarea trunchiului se face deasupr'a unui muguru satatosu, din care se desvöltă preste véra o nouă mladitia poternica.

(Va urmă)

Nr. 628.

Concursu.

La scăolele reunionei granitairesc din festul regimentu romanu I suntu a se conferi urmatörile posturi:

1. Posturile de invetitori diriginti la scăolele din Tientiari si Lis'a cu salariu anuale de cāte 300 fl. v. a. cortelu, gradina si lemne de focu.

2. Posturile de invetitori adjuncti la scăolele din Lis'a, Jin'a si Tientiari, si adeca in Tientiari cu salariu anuale de 200 fl. in Lis'a si Jin'a de cāte 180 fl. v. a. la tōte inca cortelu si lemne de focu dupa usulu de pâna acum'a.

Doritorii de a ocupă vre-unul din posturile aceste, binevoiesc a-si tramite suplicele instruite cu documentele recerute pâna la 15 Augustu a. c. st. n. la

Comitetulu scăolelor granitairesc din festul regimentu romanu I in Sabiu.

Concursu.

La scăla confesionale gr. or. din suburiul Brasovului „Brasovu-vechiu“ au devenit postulu de invetitoru secundariu vacantu; spre intregirea acestuia se scrie concursu pâna la 15 Augustu a. c. st. v.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anualu de 200 fl. v. a. relutu de cuartiru 20 fl. v. a. si doi stangini lemne de focu.

Doritorii de a ocupă acestu postu au a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutului organicu pâna la terminulu prefisul la prea onoratulu domnu protop. Iosif Baracu in Brasovu.

Brasovu 3 Iuliu 1875.

Comitetulu parochialu prin Georgiu Persienariu, parochu si presedinte.

Concursu.

Pentru vacanta parochia a Ciagdiului gr. or. protopresiteratulu Turdei inferiore se scrie concursu pâna in 3 Augustu a. c. cāndu va fi si alegerea.

Emolumentele vacantei parochii a Ciagdiului: 60 ferdele mari — de primăvara curatul, 40 dile de lucru; — trei pamanturi in trei pările a hotarului, — edificie parochiale si stol'a epatrafirului —

Doritorii de a ocupă acēsta statiune, suntu indatorati a tramite petitiunile, in intielesulu statutului organicu la subsrisulu, pâna la terminulu supra-prefisul —

Agarciu 3 Iuliu v. 1875.

In contilegere cu comitetulu parochialu.

Simeonu Popu Moldovanu, prot. tract. Turdei.

Anunçiu.

Cancelaria mea de Advocatura se afla din 1 Augustu a. c. st. n. in cas'a mea propria pre „pamentulu micu“ Nr. 12.

Aci se voru primi in viitoriu spre representare ori-ce afaceri de dreptu, atât'u civile cātu si criminale, politice si urbariale.

Sabiu in 16/28 Iuliu 1875.

Ioanu de Preda
advocatu publ.

(1-3)